

SZAKMAI PORTFÓLIÓ

Dr. Hajdú Ildikó

Szakmai bemutakozás

Mint művészettörténész, kulturális antropológus – muzeológus kezdtem pályámat az egykor önálló intézményként működő Miskolci Galériában. Rendszeresen szerveztem kortárs művészeti kiállításokat, és jelentek meg művészettörténeti és városantropológiai tanulmányaim. Később a Herman Ottó Múzeum tagintézményévé váló Néprajzi tárban muzeológus lettem. 2021-től általános igazgatóhelyettesként dolgozom a múzeumban.

Tagja vagyok az MTA MAB Történettudományi és Néprajzi Szakbizottság Művészettörténeti Munkabizottságának.

Fő kutatási területem Miskolc 20. századi építészetének városantropológiai vizsgálata. Tagja voltam a Múzeum keretei között megvalósult „Faluk a városban” című OTKA kutatási programnak, amelynek keretében Szirma, Hejőcsaba és Görömböly egykori önálló települések Nagy-Miskolchoz csatolásával foglalkoztam.

Emellett kutatom a művészet által generálódó közösségeket, a szervezésükben szerepet vállaló művészeket és a szervezetek társadalmi, politikai hátterét. Ehhez szorosan kapcsolódva a Miskolci Galéria történetét, gyűjteményét feldolgozó kutatásokat végzek, illetve kortárs művészeti kiállításokat rendezek, tanulmányokat írok.

ÉPÍTÉSZET

Kurátori tevékenység

Új város épül. Miskolc 1945-1975

Miskolci Galéria, 2010. április 29. – szeptember 18.

Vajon mi történik, ha egy várost a politika kiforgat a sarkaiból és egy újat, nagyobb, jobbat teremt helyette? És vajon visszatekintve tényleg újabb, nagyobb és jobb lett? Miskolcot az II. világháborút követően néhány évtized alatt az ország második legnépesebb városává alakították. Intenzív növekedésével a tér kitágult és túlnyúlt a korábbi évszázadok során rögzült határvonalakon. Miskolc városképét teljesen átformálta a politika és az ideológia. Az „Iparvágány” sorozat keretén belül készített kiállítás célja bemutatni Miskolc múltjának egy meghatározó részletét, azt az időszakot, amikor az építészet és városrendezés – mint monumentális propaganda-eszköz – szerves fejlődéséből kiszakítva, újrakonstruálta Miskolcot. A legutóbbi felmérések szerint Miskolcot elsősorban a régió kulturális központjaként emlegetik a turisták és az itt lakók többsége. A kultúra, a zene várost épít – hangzik el gyakran a szlogen is. Pedig a település nehéz örökséggel birkózik, a velünk élő múlt lépten-nyomon szembetűnő egy-egy városi séta során. A II. világháborút követő időszakban az új politikai vezetés nemcsak a megsemmisült vagy megsérült életteret törekedett újjáépíteni, hanem a régi negligálásával egy új anyagi és szellemi világot akart építeni. A szocializmus tervgazdasági, gazdaság- és társadalom-átalakítási törekvéseinek eszközévé és példájává vált Miskolc.

Miskolc belvárosa. Fotó: Farkas Gyula

Új város épül. Miskolc 1945-1975

Miskolci Galéria,
2010. április 29. –
szeptember 18.

„Miskolc városképét teljesen átformáló, az '50-es években kibontakozó politikai, építészeti és ideológiai célkitűzések megvalósításának folyamatát és végtermékét mutatják be a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Építész Kamarával közös kiállításon”

Megjelent híradások:

<https://epiteszforum.hu/iparvagany-iv-uj-varos-epul-miskolc-1945-1975>

<https://royalmagazin.hu/2010/04/18/iparvagany-iv-uj-varos-epul-miskolc-1945-1975/>

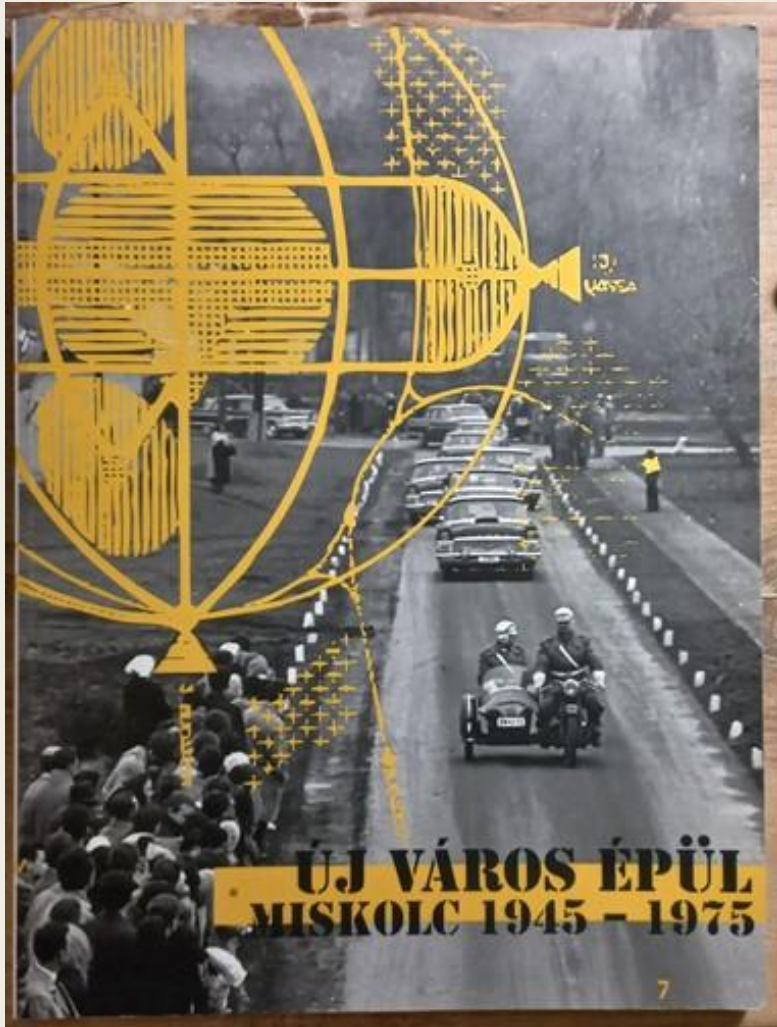

ÉPÍTÉSZET

tanulmányok

Új város épül. Miskolc 1945-1975

Miskolci Galéria, 2010. április 29. – szeptember 18.

Új város épül. Miskolc 1945-1975. Miskolci Galéria Könyvei 41., 2010.

Szerkesztés, interjúk készítése: Hajdú Ildikó

Kötet grafikai szerkesztése: Nagy Szilvia

A kötet a kiállításához szervezett konferencia tanulmányait is tartalmazza, a kutatás során a Miskolci Galéria fotógyűjteményébe bekerült Farkas Gyula miskolci fotóművész és Vákár Tibor építész Miskolcra készült fotóiból válogatott melléklettel együtt.

Miskolc 20. századi építészetéről megjelent tanulmányok

Acélváros – társadalom és építészet kölcsönhatásában. In: *Herman Ottó Múzeum Évkönyve XLVIII.* Miskolc, 2009.

Építészet(politika) egy makropolisz létrehozásában. In: *Magyar építőművészet* 2010. 4. sz. 43–51. p.
(<https://meonline.hu/utoirat/epiteszet-politika-egy-makropolisz-kiemuleseben/>)

Miskolc kiépülése a 20. században. In: *Herman Ottó Múzeum Évkönyve LVII.* (2018) Miskolc, 69–86. p.

Vákár Tibor miskolci munkássága

Vákár Tibor Miskolchoz kapcsolódó kutatási anyaga (dokumentumok, fényképek) 2009-ben és 2014-ben a Herman Ottó Múzeum gyűjteményeibe került. Az anyag bekerülésének, feldolgozásának részeként tanulmány készült.

Vákár Tibor Miskolcon. In: *Herman Ottó Múzeum Évkönyve LIV. (2015) Miskolc, 523–538. p.*

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve LIV (2015), 523–538.

VÁKÁR TIBOR MISKOLCON

Hajdú Ildikó

Herman Ottó Múzeum, Miskolc

Abstract: 2014-ben került a Herman Ottó Múzeum gyűjteményébe Vákár Tibor építész 1950-es évek elején végzett munkásságának dokumentációja. Egy olyan történeti korszak dokumentumai, amelyek épp az átalakulás, Miskolc Nagy-Miskolcra válásának első lépéseinél kétrőltek. A tanulmány szímba veszi a város azon értékes épületeit, amelyek megmentése Vákár Tibor tevékeny részvételével vette kezdetét: ilyen volt a Miskolci Nemzeti Színház kincse portikusza, a Rakóczi utcán sorakozó egykori görög keresztű házak, vagy a Diósgyőri vár építészeti emlékei.

Kulcsszavak: Vákár Tibor, szocialista építészet, Nagy-Miskolc, Diósgyőri vár, Herman Ottó Múzeum, műemlékvédelem, Miskolci Nemzeti Színház, Városerősségi Tervező Vállalat

A VÁROSEPÍTÉSZET KIHÍVÁSAI

A 20. század jelentős változásokat hozott Miskolc életében. Minden társadalmi, politikai és gazdasági nehézsége és ambivalenciája ellenére ez a század az átalakulás, és egy új város megszületésének korszakává vált. Azonban míg az első évtizedek egy önállóan konstruálódó, a gazdasági fejlődés által motivált település lendületét, dinamizmusát hirdették, a II. világháború már egy új ideológia mentén irányította a város életét, gazdasági és társadalmi növekedését.

A 19. század, s a meginduló gazdasági növekedés, a közlekedés, és elsősorban a vasút olyan lehetőségeket nyitottak meg, amelyek már a 20. század elején előre vetítették egy új nagyváros víziójának a képét. S bár az I. világháborút követő megtorpanás a város életében sem múlt el nyomtalanul, mégis egy teljesen új helyzetben kellett Miskolcnak megfogalmaznia céljait. A határok átrendeződésével nemcsak a túloldaltól érkezők befogadásával és elhelyezésével kellett szembenéznie, hanem – a korábbi regionális központ, Kassa elvesztésével – saját, Felső- vagy Északkelet-Magyarországon betöltött szerepének újragondolásával is számolnia kellett. Mindeközben az 1920–30-as évekre globálisan jellemző gazdasági krízis kísértette Miskolc politikussait, építészeit, s a város fejlődéséért tenni akaró lakóit egyaránt. Trianon után az országnak jóvátételi kötelezettségei voltak. A gazdaságilag súlyos helyzetben levő ország mindezt azonban csak egy 1923-ban felvett, hosszú lejáratú kölcsönnel tudta teljesíteni. Ez a Bethlen-kormány alatt

felvett Speyer-kölcsön Miskolc számára is lehetőséget teremtett számos nagy beruházás megvalósítására (DOBROSSY 1996a). Azonban ebben az évtizedben, 1929-ben bekövetkező világméretű gazdasági krízis a várost sem kerülte el. Csak az 1930-as évek első felére tudott az ország ismét fejlődésnek indulni, főleg a német hadiipari megrendeléseknek köszönhetően, melyből a Diósgyőriben működő MÁVAG lövegüzem is kivette a részét. Azonban a gazdasági nehézségek megoldása épp csak elkezdődött, mire a II. világháború minden elkezdett folyamatot megszakított.

A város gazdasági, társadalmi céljai más területekre összpontosultak. A háborút követően pedig egy gyors léptékben átalakuló, önmagát teljesen más kontextusban elképzelő és értelmező politikai ideológia megjelenése determinálta. A társadalmi gondolkodást is átalakító eszmerendszer, a formálódó új rend kihívások elé állította a várost és a város tervezést. A szocializmus mindent átható és mindent irányító eszméje az iparosítás minél intenzívebb erősítésével új szerephez helyezte Miskolcot. S bár az elmúlt fél évszázadban már nagyléptékű fejlődésnek indult a város, most az ország második legnagyobb városává válás gondolatával kellett újra- és megalkotnia önmagát, a part és a politika aktív irányításával.

Bár ennek az elképzelésnek a gyökerei a század elejéig visszakövethetők, s azt dr. Mikszáth Kálmán már 1930-ban ismertette tette politikai körökben és a minisztériumok előtt (DOBROSSY 1996b, 72), mégis csak a II. világháború után valósult meg. Első lépésként

Miskolc építészetéről megjelent könyvfejezetek

Egy város átalakulása. *In: Egyszer volt,
hol nem volt Acélváros*, Miskolc, 2011.

atjarokhe.hu/2017/09/a-celvaros-e-book/

A Célváros

Hétköznapiak Miskolc
rendszerátalakítás előtti
évtizedeiben

Egyszer volt, hol nem volt... Acélváros?

atjarokhe.hu/2017/09/a-celvaros-e-book/

I. 1. A változó város

Miközben a városban járunk-kelünk, intézzük mindennapi dolgainkat és éljük életünket, gyakran észre sem vesszük a minket körülvevő „teret”, a fizikai környezetet, amelyet utcák, terek, parkok és épületek együttese alkot. Azonban ha jobban megnézzük, különböző stílusú, eltérő belső elrendezéssel épült házakat, lakótömböket és intézményeket láthatunk. Ez a változatos, tárgyasúlt világ a város fejlődésének, átalakulásának fizikai lenyomata, amely különböző történelmi korszakokba kalauzol minket. A város szerkezetében, épületeinek stílusában különféle korok társadalmi, gazdasági viszonyai, szellemi látásmódja mutatkozik meg.

Különösen igaz ez a XX. századtól kezdődően, amikor az építészet már egyre inkább a társadalmi problémákra reflektál. Az egyént és közösségeket körülvevő fizikai, mesterséges életér megváltoztatásával, átalakításával reméli elérni a társadalmi feszültségek enyhítését. A meginduló technológiai fejlődés és az új politikai ideológiák viszont hatást gyakoroltak az építészetre. Ez is hozzájárult a városok megjelenésének látványos metamorfózisához. Mindennek bemutatására különösen jó példa a szocializmus korszaka. Az élet minden területén, így az építészetben is erőteljesen szabályozta a lehetőségeket és célokat: néhány évtized alatt teljesen új városokat hozott létre régi településeink helyén. Ennek emlékéit ma már csak az idősebb generáció, továbbá fényképek és régi doku-

arra, hogy dinamikusan növeljék a lakosság számát. Mindezt úgy, hogy az új városrendezési elképzelések, tervek nyomán az építkezések viszonylag kis területeket vettek igénybe.

A világháború pusztítását követően a felmerült égető lakásproblémák megoldására nagyszabású lakásépítésre volt szükség (mindez, persze, a kor politikai-ideológiai elképzeléseinek, a kollektivitásnak és társadalmi igazságosságnak a szellemében zajlott). A lakásépítés beindulása elősegítette a gazdasági fellendülést. „A mindenki számára azonos körülmények” jelszava olyan régi fogalmakra rimelt a szocializmus szellemiségében, mint az egyenlőség vagy a közösség.

Miskolc építészetéről megjelent könyvfejezetek II.

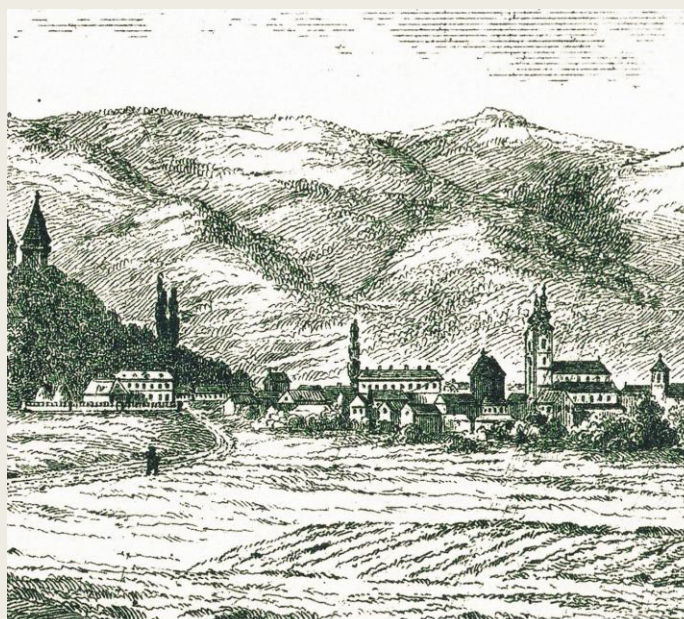
Építészet a 20. század első
évtizedeiben. In: *Front és háttország*.
Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 2014.
36–56.

Új város épül. Miskolc 1945-1975. In:
Tamáska Máté (szerk.): *Változó
szerepek, változó városképek: Kassa és
Miskolc a 20. században*. (Térformák,
társadalomformák 3.) Opitz Kiadó,
Budapest, 2019.

Miskolc építészetéről megjelent könyvfejezetek III.

A város első tere az Avas alján. In: Dr. Szolyák Péter – Jakab Máttyás András – Hajdú Ildikó (szerk.): *A miskolci Avas – ahogyan mi szeretjük*. Miskolciak az Avasért Alapítvány, Miskolc, 2022.

A Miskolciak az Avasért Közhasznú Alapítvány és a Herman Ottó Múzeum tisztelettel meghívja Önt és partnerét
2023. január 20-án, pénteken 17 órára
az Aranykorona Étterembe

A miskolci Avas – ahogyan mi szeretjük
című kötet bemutatására.

A vendégeket köszönti:

Barta Gábor
alapítványi kurátor
Miskolciak az Avasért Közhasznú Alapítvány

Dr. Szolyák Péter
múzeumigazgató
Herman Ottó Múzeum

A kötetet bemutatja:

Kis József
levéltár igazgató
MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára

Dr. Tóth Arnold
tudományos titkár
Herman Ottó Múzeum

A beszélgetést moderálja:

Filip Gabriella

Közreműködik:

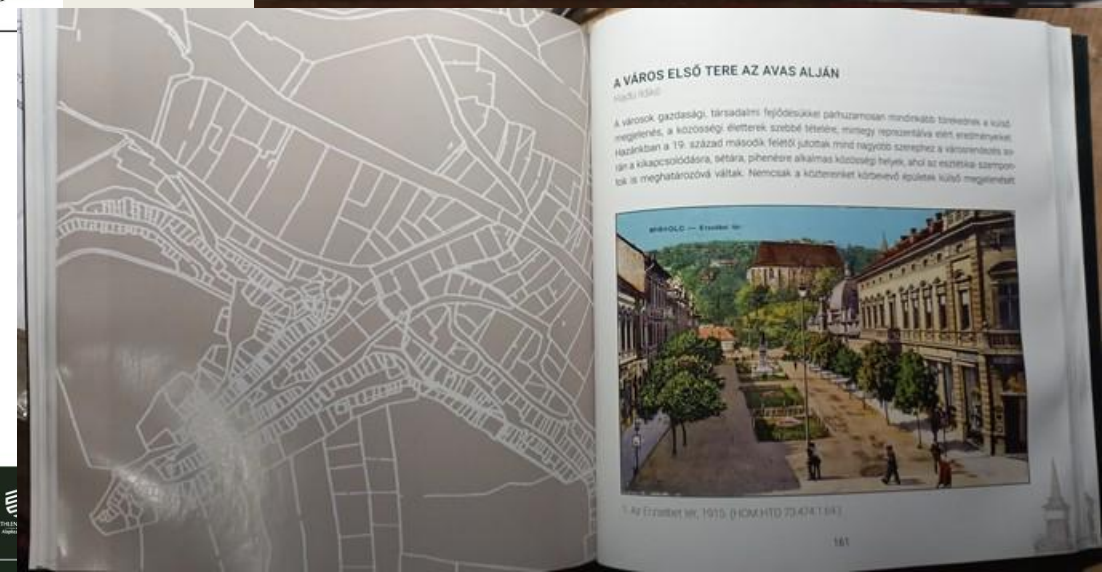
Miskolczi Pincéz Asztaltársasága Dalárdája

Meghívó

A miskolci Avas

ahogyan mi szeretjük

Miskolc építészetéről megjelent könyvfejezetek IV.

A IV. kerület: Görömböly, Hejőcsaba és Szirma községek településképi fejlődése a 19-20. században. In: Tóth Arnold (szerk.): *Város, falu, városrész. Tanulmányok a Miskolchoz csatolt falvak történetéről és néprajzáról.* Miskolc, Herman Ottó Múzeum, 2024. 225-351. p.

Herman Ottó Múzeum
Miskolci Kulturális Központ
Görömbölyi Kulturális Egyesület

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait

a **VÁROS, FALU, VÁROSRÉSZ**

Tanulmányok a Miskolchoz csatolt falvak történetéről és néprajzáról

(GÖRÖMBÖLY, HEJŐCSABA, SZIRMA)

című kötet bemutatójára és azt követő beszélgetésre

A kötetet bemutatja Dr. Tóth Arnold szerkesztő

Előadások:

Dr. Gyulai Éva: Hogyan került fel Európa térképére Görömböly?
A tapolcai apátság a 15-18. században

Dr. Viga Gyula: Falvak a városban.
Miskolc és a csatolt települések
gazdasági kapcsolata a 19-20. században

Időpont:

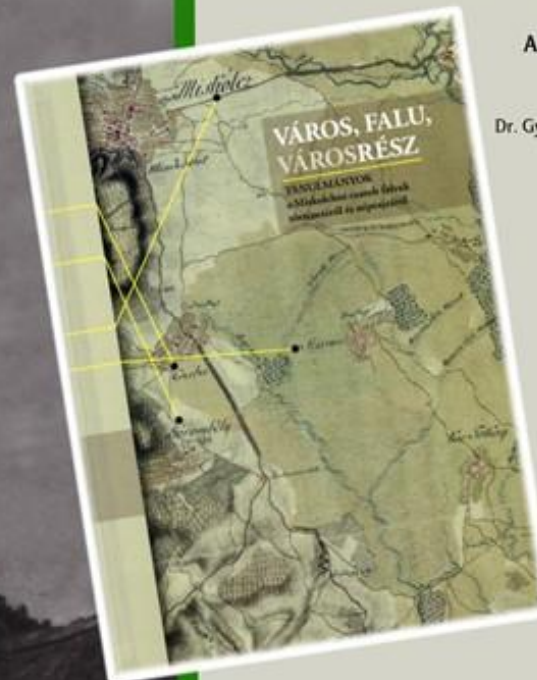
2025. január 21. (kedd) 16.30 óra

Helyszín:

Görömbölyi Művelődési Ház

Miskolc, Szolártsik tér 4.

Házigazda: Borkuti László

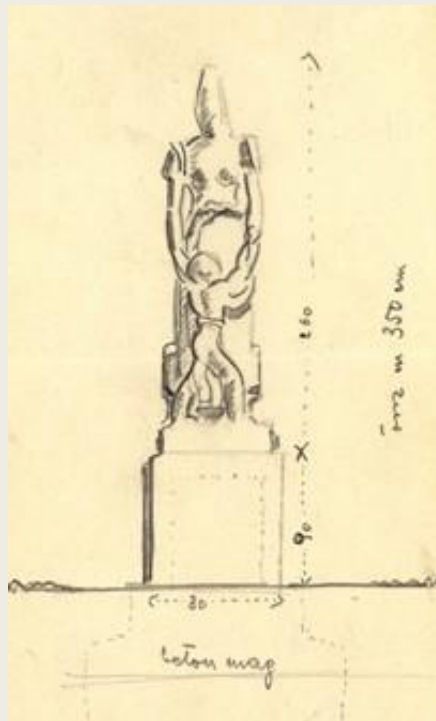
A helyszínen a könyv megvásárolható, ára: 9 200 Ft.

Egyéb építészeti, illetve építészethez kapcsolódó tanulmányok I.

Matyó asszony Miskolcon. Sóváry János szobrának történet. In: *Herman Ottó Múzeum Évkönyve LVIII–XIX.* (2019–2020) Miskolc, 341–354. p.

A század első felében a köztéri alkotások felállítását még a politikai emlékműállítás vezérelte és csak a 30-as években jelent meg Miskolcon az első olyan szobor (Sóváry János: *Akt*, Miskolc-Tapolca), amely már ténylegesen a díszítőszobrászat céljaival került elhelyezésre. Alkotója néhány évvel később egy újabb szobor elkészítésére is megbízást kapott. Így került a városi tanács és a kultuszminisztérium közös anyagi támogatásával elhelyezésre a polgármesteri hivatal egyik udvarán a *Matyó asszony gyermekével* című szobor.

Egyéb építészeti, illetve építészethez kapcsolódó tanulmányok II.

Kis falu a Pitypalatty-völgyben: Kondó települése a 19-20. században. In: *Herman Ottó Múzeum Évkönyve 2023-2024* (2024) Miskolc, 283–305. p.

EGYÉB SZAKMAI TEVÉKENYSÉG

kötetszerkesztés

A letörött szárnyú ember. Urbán Béla László

katalógus, Miskolc, 2022.

- Kutatás
- Kurátori tevékenység
- Tanulmányírás
- Kötetszerkesztés

Budapest
Urbán Béla László: A letörött szárnyú ember (részlet)
készült: Klauszka, 2006
vegyes technika, papír

A „Pannon-tenger Múzeum” a miskolci Herman Ottó Múzeum kiállási épülete
armely az Állandó és Átmeneti, elsősorban természettudományokkal foglalkozó kiállítások mellett
a Földtörténelmi és Természettudományi Tanszék színhelye is.
www.pannontenger.hu

„A kép mögött” című sorozat keretén belül, térben és időben tagolt kiállítások kiállításait
felműködő előadásokból, beszélgetésekből és egyéb eseményekből álló kiállítások, filmvetítések
kapcsolódhatnak az az időszakokhoz, a Herman Ottó Múzeum és a Miskolci Galéria kiállításaihoz.
Meghívott művészeknek és művészettörténészeknek a részvételét. Az előadásokra elsősorban
vetítés formájában, esetlegként eredeti művekkel bemutatásával vagy távművészeti beállítások
kiegészítve kerül sor.
A sorozat célja, hogy a mindennapi természetres észlelést tegye a közös örökségünk képeit
és a jelen kreatív energiáit rendezvények mögött kiállításokhoz. Az alkotás „mögött” zárt
fogalomnak megismerésének és a világ felé fordított érzéseinek közönségünk számára
közvetítő keretként egyetértő a néző és a galériában, múzeumban kiállított művek.

A Miskolci Galéria következő eseményei:

Hajdú Pál N°6
2023. február 27. 18.00 – Lipkovich Péter képzőművész
(a Miskolci Galéria kiállításán aznap 12 órakor nyitja
„Jöjjenek be!” című kiállítás kiállítását a helyszínen, Miskolc, Káldy

Hajdú Pál N°7
2023. március 3. 17.00 – Góré Szabina festőművész

www.miskolcigaleria.eu

www.hermuz.hu

A Herman Ottó Múzeum – Miskolci Galéria
tisztelettel meghívja Önt és kedves barátait

2023. február 23-án, csütörtök 17 órára
a Pannon-tenger Múzeum Kiállítóépületbe
(3529 Miskolc, Görgey Artúr u. 28.)

a Miskolci Galéria **A KÉP MÖGÖTT** című sorozatának keretében;

A letörött szárnyú ember
URBÁN BÉLA LÁSZLÓ
című kötet bemutatójára.

Az estet megnyitja **DR. SZOLYÁK PÉTER**,
a Herman Ottó Múzeum igazgatója

A kötet szerzőjével **DR. HAJDÚ ILDIKÓ** művészettörténésszel
beszélget
KÖNYA ÁBEL, a HOM – Miskolci Galéria tagintézmény-vezetője

Az esemény 500 forintos rendezvényjeggyel látogatható.

A rendezvényen történő részvétel az Ön hozzájárulása a képző- és hangfelvevő művészetek, valamint azok kiállításához.

boon.hu/galeria/a-kep-mogott-hajdu-ildiko-konyvbemutatoja/5

Feledy Gyula - Értekezlet-rajzok, avagy kortársak fecniken

(szerk. Hajdú Ildikó) Miskolc, 2023.

ÉRTEKEZLET-RAJZOK avagy kortársak fecniken

Feledy rejtett
művészete –
utazás a
karikatúrák
világába

KURÁTORI TEVÉKENYSÉG

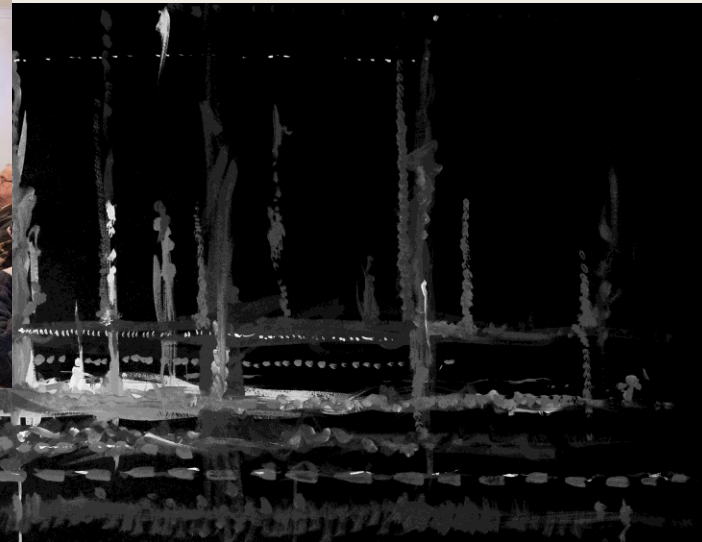
Mester és tanítvány (2013-2018)

A sorozat fiatal, Miskolcra indult, pályájuk elején járó művészeket mutatott be, akik a helyi rajztanárok kezei között nőttek fel, általuk ösztönözve a művészi pályára. A Mester és tanítvány sorozat művész-rajztanárokat kért fel arra, mutassák be egy-egy tehetséges, a képzőművészeti képzést felsőoktatási keretek között is folytató fiatal miskolci művész-tanítványukat. Ezáltal az a fiatal generáció vált megismerhetővé, akik Miskolc elkövetkezendő évtizedeiben a város elismert művészeivé válhatnak.

A kiállítások megnyitóját egy beszélgetés jelentette, amelyek e közös találkozások, egymásra hatás kérdései köré szerveződtek. A kiállítások rendhagyó módon a művészekkel folytatott, moderált beszélgetésekkel kezdődtek, ahol a vendégek nemcsak a művészetükbe pillanthattak be, hanem mint embereket is megismerhették őket. Ez közvetlen kötelék kialakítására nyújtott lehetőséget, miközben közelebb került egy érett, alkotó művész és egy fiatal pályakezdő hasonló, mégis különböző művészetről vallott felfogása és mindaz, amiben egymásra hatottak.

Aranyosi Zsuzsanna –
Csepregi Noémi

Gál Klaudia tervezőgrafikus

Mester és tanítvány (2013-2018)

Aranyosi Zsuzsanna – Csepregi Noémi

Horváth Kinga – Szeszák Ádám

J. Szalay Edit – Juhász Ádám

Törő Irén – Kecskeméti Dóra

Homonna György – Gál Klaudia

Lukács Róbert – Gregovszki Gábor

Törő Irén – Lukács Orsolya

R. Nagy Ildikó – Burkus Judit

Lukács Róbert – Gregovszki Gábor

J. Szalay Edit – Juhász Ádám

Fata György

Cigánd 1945-1970., 2020, Cigánd, Bodroghközi Múzeumporta)

Kurátor:

Hajdú Ildikó – Viga Gyula

